

Közéleti napló

Hazaérkezett Helsinkiből az MSZMP KB küldöttsége. Hazaérkezett Helsinkiből az MSZMP KB küldöttsége, amely Övári Miklósnak, a KB titkárnak vezetésével részt vett a Finn Kommunista Párt június 1-i ünnepségén.

Borbándi János
Moszkvába utazott

Borbándi János, a Minisztertanács elnökhelyettese hétfőn hivatalos baráti tárgyalásokra Moszkvába utazott. Moszkvai tárgyalásait követően a kormány elnökhelyettese folytatja útját Phenjában, ahol részt vesz a magyar–koreai gazdasági és tudományos–műszaki konzultatív kormányközi bizottság II. ülésén.

Dr. Székér Gyula
hazaérkezett
Olaszországból

Hazaérkezett dr. Székér Gyula nehézipari miniszter, aki az olasz Ipari- és Kereskedelemügyi Minisztérium meghívására hivatalos látogatásként egy hetet töltött Olaszországban. Az érdekelte minisztériumok, olasz nagyvállalatok és trösztök vezetőivel folytatott tárgyalásokon áttekintették az energetikában, a petrokémiában, a műanyag- és vegyiparban kialakított kétoldalú együttműködés legfontosabb eredményeit, s az 1976–80. évi fejlesztési tervek figyelembevételével további vizsgálat céljára konkrét műanyag- és vegyipari együttműködési javaslatokat dolgoztak ki.

A CSKP delegációja
hazánkban

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására Julius Vargának, a Központi Bizottság osztályvezetőjének vezetésével hétfőn Budapestre érkezett Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottságának pártmunkás-küldöttsége.

Elutazott
R. W. Askin

Hétfőn elutazott Budapestről R. W. Askin, az Ausztrália Új-Dél-Wales tartományának miniszterelnöke, aki nemhivatalos látogatást tett Magyarországon.

Trösztvezető és gyárigazgató

Ünnepség a Szegedi Konzervgyárban

Dr. Ábrahám Antalné (balról) és Darázs Sándorné

Öszinteség, fegyelem, demokrácia jellemzi azt a tizenhét évet, amit a Szegedi Konzervgyár igazgatója, dr. Ábrahám Antalné töltött a gyárban. E tizenhét év alatt 107 millióról 650 millió forintra emelkedett a gyár évi termelési értéke, e tizenhét év alatt megtermelték a gyár összes eszközértékét. Töretlenül akarunk ezen az úton továbbhaladni, méltón annak az asszonynak dr. Ábrahám Antalnének a törekvéseire, aki gyárigazgatóból a Magyar Konzervipari Tröszt vezérigazgatója lett.

Tegnap, hétfőn délután búcsúztak el a konzervgyár dolgozói dr. Ábrahám Antalné, azon a bensőséges ünnepségen, amelyen köszöntötték új igazgatójukat, Darázs Sándornét. Az ünnepi munkások körében megjelent dr. Ozvald Imre, az MSZMP városi bizottságának titkára és Berta István, a városi pártbizottság osztályvezetője is.

A gyár kollektívája vírágcsokrokkal árasztotta el a búcsúzó és az új igazgatót egyaránt. A városi pártbizottság nevében dr. Ozvald Imre köszönt el dr. Ábrahám Antalné, a Szeged megyei városi tanács végrehajtó bizottsága nevében pedig „Szegedért” emléplakettet adott át neki a város politikai, gazdasági és kulturális életében kifejtett aktív munkásságáért.

A Szegedi Konzervgyár új igazgatója Darázs Sándorné. Érettségi után jelentkezett a gyárba, majd társadalmi ösztöndíjjal elvégezte a felsőfokú élelmiszeripari technikumot, később üzemmérnöki diplomát szerzett. Gyártástechnológusként dolgozott 1970-ig, akkor került a főzéléküzem élére, tegnap-tól pedig az egész gyárat vezeti. Szakképzettsége, kezdeményezőkézsége tette alkalmassá az igazgatói feladatokat elvégzésére.

Értelmiség és közművelődés

A magyar értelmiség legjobbjai mindig kötelességüknek érezték, hogy közreműködjenek a nép műveltségi színvonalának emelésében. A múlt század haladó gondolkodói, írói éppúgy elmondható ez, mint a tőkés korszak munkásmozgalmában részt vevő, vagy a népi írók mozgalmához csatlakozó értelmiségiek. Ami azonban akkor kevesek — olykor téveszmékkel, illúziókkal is párosuló — hitvallása volt, az ma már az egész réteg társadalmi hivatásává vált.

Korunk társadalomkutatói az értelmiség, mint jelentős társadalmi réteg, alapvető ismertető jegyeit úgy fogalmazzák meg, hogy tagjai főhivatású tevékenységüket csak úgy tudják ellátni, ha meghatározott mennyiségű általános és szakmai ismerettel rendelkeznek, közvetve vagy közvetlenül bekapcsolódnak az emberi tevékenységek szabályozásába, a társadalom által felhalmozott ismeretmennyiség megőrzésébe, alkotó alkalmazásába, és más rétegeknek való továbbadásába. Emeljük most ki e meghatározás utolsó részét, az ismeretekkel kapcsolatos tevékenységet, melybe szervesen beletartozik azoknak nemcsak felhasználása, hanem továbbadása is. Korunkban ez lényegi funkciója az értelmiségi munkának, s ez távolról sem csupán a pedagógusokra, a hivatásos közművelőkre érvényes. Jól megfigyelhető, mint válik egyre fontosabbá az orvosi munkában a betegségek megelőzése, s e tevékenységnek nélkülözhetetlen eleme az egészségügyi ismeretek terjesztése. Ugyanez mondható el a jogász tevékenységről is. De az ipari, vagy mezőgazdasági üzem mérnöke is mind gyakrabban találja magát szembe azzal a feladattal, hogy a műszaki-technológiai folyamatok irányítását és szabályozását párosítani kell azok megmagyarázásával, megvilágításával. Egyre több az olyan munkafolyamat, ahol nem elég a mechanikus végrehajtás, s a szakember elgondolásai csak akkor válnak valóra, ha a dolgozókkal megérteti ezek lényegét.

A tapasztalatok szerint az értelmiség mind világosabban ismeri fel ezt a társadalmi szűkségét. A vidéki értelmiség körében végzett szociológiai felmérés során a megkérdezettek egyharmada a szellemi értékek létrehozásával és továbbadásával kapcsolatos tevékenységben jelölte meg az értelmiség társadalmi hivatását.

A szocialista közművelődés azonban nem szűkíthető le a szakmai ismeretek átadására. Szélesebb, átfogóbb a tartalma: magában foglalja az általános és politikai műveltség terjesztését, a múlt és a jelen művészi értékeinek közvetítését, a szocialista életmód, életforma és magatartás kialakításának segítését, a közösségi szellem fejlesztését is. Az értelmiség részvétele ebben az ember- és társadalomalakító folyamatban nélkülözhetetlen.

E tekintetben azonban még nem kielégítő a helyzet, az értelmiség ez irányú aktivitása helyenként elmarad a kívánatos-tól. Ime, egy felmérés tapasztalatainak részlete: „Az értelmiségiek ismeretei olyan szellemi tartalékok jelentenek, amelyet a közművelődésben eddig nem hasznosítottunk eléggé. Az értelmiségiek egy részének kulturális igényei magas szintűek, ugyanakkor gyakran tapasztalható közömbösség az önművelés és a közművelődés iránt, vagy bizonyos bezárkózottság, s a speciális szakmai ismeretek fetisizálása is előfordul.”

A művelődés falusi munkásaitól nem egyszer hallani olyan panaszt, hogy magukra hagyottan küszködnek a műveltség

terjesztésével. Nincs támaszuk, hiányoznak a segítőtársak, pedig a községben jó néhány értelmiségi él és dolgozik. S ahol jobb a helyzet, ott is főleg a pedagógusok vállalnak részt a közművelődési munkából. A műszakiai, az agrárszakemberek, a községvezetők, az orvosok, jogászok jobbra távol maradnak ettől, illetve megállnak az említett határnál, a szaktudás továbbadásánál.

Felvetődhet a kérdés: vajon hiányzik belőlük a közművelő szándék, és a közművelődési munka általános lebecsülésével kell számolnunk? Egyes vizsgálódások adatai a feltételezés ellen szólnak. Ezernél több értelmiségre kiterjedő általános felmérés során a megkérdezettek hat különböző társadalmi tevékenység közül a művelődési élet szervezésében való részvételt nevezték a legfontosabbnak. Hétfő egyig terjedő osztályzattal kellett értékelniük a társadalmi fontosságot, s a megkérdezettek harminc százalékát a legmagasabb pontszámot, a hetest adta ennek a társadalmi tevékenységnek, további húsz százalék pedig hatost. A szociológiai felmérésben részt vevő értelmiségiek fele tehát igen magasra értékelte e közéleti tevékenységet, s csupán minden ötvenedik becsülte — 1-es osztályzattal — nagyon kevésre.

Ez az utóbbi adat is jelzi azért — akár csak az előbb idézett összegző megállapítás —, hogy előfordul még e munka lebecsülése. De a nem kielégítő részvételnek ennél lényegesebb összetevője, hogy gyakran nem is igénylik az értelmiségiek részvételét a műveltség terjesztésében, a közművelődésben. Akik illetékesek lennének erre, nem hasznosítják a hozzáértő szakemberek tudását, műveltségét a szakmájukon túl terjedő művelődési területeken. Az is előfordul, hogy kezdetben nagy ambíciókkal rendelkező fiatal értelmiségiek hiába kezdeményeznek, törekvésük nem talál megértésre, nem lel támogatókra, s ez, érthetően, kedvüket szegi.

Azt természetesen nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a mai értelmiségi nem közeledhet felülről a tömegekhez, s nem foghatja fel szerepét „a műveletlenek műveléseként”. A közművelődés, jellegét tekintve, különbözik az iskolai oktatástól: itt nem oktató áll szemben tanítvánnyal, a „nép művelője” a „művelendőekkel”. A közművelődés a tömegek önkéntes, öntevékeny, önálló mozgalma, amelynek a saját hivatását átérző értelmiségi serkentője, útmutatója, segítője, egyenlő résztvevője. Hogy a közművelődésről folyó tavalyi sajtóvita egyik hozzászólóját idézzük: „szerepük nem a mazsoláé, hanem az élesztőé a közművelődés kalácsában”.

Minden eddiginél jobb feltételeket, körülményeket teremt a legutóbbi párhuzamozat ennek az „élesztő” szerepnek a betöltéséhez. Azzal is, hogy célul tűzi ki, követelményként szabja: „A különböző szakterületeken dolgozó értelmiség kapjon több közművelődési megbízást. Az értelmiség közművelődési tevékenységét fontos társadalmi munkának kell tekinteni, s ennek megfelelően elismerni és megbecsülni.” Ennek hangsúlyozása magában véve is nagyon jelentős. De nem kevésbé fontos, hogy a határozat egészében véve tisztázza a közművelődés helyét, jelentőségét, szerepét, a társadalomalakító, -fejlesztő munkában, s világos és egyértelmű célokat jelöl meg mindazok számára, akik tenni akarnak a nép szocialista műveltségének gyarapításáért.

Gyenes László

Pályadíjak pedagógusoknak

A pedagógusnap ünnepségek hagyománya, hogy kiosztják a Szeged városi és a megyei tanács vb művelődésügyi osztályainak pályadíjait. Szombaton a városi tanács házaán Forgó Pál, a városi művelődésügyi osztály vezetője adta át a legjobban szereplő pedagógusok díjait, pénzjutalmait. Az idei tanévre meghirdetett pedagógiai, módszertani pályázatra a városból 18 dolgozat érkezett, kilenc kapott pályadíjat, egy dolgozat pedig, **Pálvolgyi Imréné**, a Radnóti gimnázium tanáré, kiemelt pályadíjat. A második díjasok: **dr. Kun Emese** (közgazdasági szakközépiskola), **dr. Somi Imréné** (Dózsa György általános iskola). A harmadik díjas dolgozatok szerzői: **dr. Bokor István** (Tömörkényi gimnázium), **Duzsik Józsefné** (Petőfi általános iskola), **Mészáros István** és **Papp Gyuláné** (talános iskola), **dr. Molnár István** és **Papp Gyuláné** (a Ságvári gimnázium és a Dugonics általános iskola tanárai, közös dolgozattal), **Horváth Béláné** (Dózsa György általános iskola) és **Szekeress Ibolya** (Gépiró és Gyorsíró iskola) dolgozatát, valamint **Vekerdi Zsuzsanna** kisfilmjét pénzjutalomban részesítették, hárman pedig frásbeli dícséretet kaptak.

Tegnap, hétfőn Szegeden,

a továbbképzési és módszertani intézet előadótérképében **dr. Szalontai József**, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője értékelte a Csongrád megyében dolgozó pedagógusok pályamunkáit. Elmondta, hogy a beérkezett 96 pályaműből 85 foglalkozott oktatáspolitikai, 11 közművelődési témával, melyek a két párhuzamosított óta nagyon is aktuálisak. A 96 dolgozatból 89-et értékelték pénzjutalmakkal.

Első díjat nyert: **Függ Tiborné** tanár (Hódmezővásárhely, városi tanács) és **Bíró Lajosné** tanító (Hódmezővásárhely, Zalka általános iskola), **Lajkó Lajos** (megyei továbbképzési és módszertani intézet előadója). Második díjat kaptak: **Simon Erzsébet** (megyei tanács előadója) és **Pernecki Mihály** (megyei levéltár levéltárosa), **Fehér József** (csongrádi Batsányi gimnázium tanára), **Jámbori János** és **Gát László** (csongrádi Széchenyi úti általános iskola igazgatóhelyettesei), **Tóth Jánosné** (szentesi általános iskolai tanár). A Pedagógus Szakszervezet megyei bizottságának különdíját megosztva kapták **Gát László** és **Rácz Péter** (csongrádi általános iskolai tanárok), a TIT megyei szervezetének különdíját **dr. Mónus Ferenc**nek, a **Vásárhelyi városi könyv-**

tár könyvtárosaának ítéltek oda. Harmadik díjat hat megyei pedagógus dolgozata kapott. **Dr. Szalontai József** átadta a pénzjutalmakat a további pályázatok szerzőinek, valamint azoknak a kollégiumigazgatóknak, akik az elmúlt tanévben kiemelkedő munkát végeztek.

A Szegeden rendezett pedagógusnap ünnepségén az Oktatásügyi Kiváló Dolgozója kitüntetést kapta: **dr. Vida Mihályné**, a Béke utcai általános iskola szakfelügyelőtanára és **Tóth Pálné**, a ságváritelepi iskola tanára is.

Fiatalítják a lovászi olajmezőt

A lovászi szénhidrogénmezőn az elmúlt 30 év alatt a kőolajtelepeket mintegy 28–30 százalékban aknázták ki. A földtanilag rendelkezésre álló kőolaj nagyobb része még a föld gromrában van. Az olajkihozatal, a három évtizede tartó termelés során ugyanis csökkent az a rétegenergia, amely a közvetlen elhelyezkedő olajat a kútba, illetve a felszínre nyomja.

A lovászi olajmezőn megkezdődött a fiatalítás technikai akciója. 70 régi, nem termelő kút felújításával széndioxid-besajtoló bázist alakítanak ki. A kőolajtelepek telítése a második félévben kezdődik, de hatása csak 1976-ban jelentkezik majd.

Újabb szovjet kombájnok

Hazaérkezett Moszkvából az a küldöttség, amely Vancsa Jenő mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes vezetésével részt vett

a magyar–szovjet traktor- és mezőgazdasági munkacsoport ülésén és a két ország közötti mezőgazdasági gépszállításiokról, valamint a műszaki fejlesztési együttműködésről folytatott tárgyalásokat. A miniszterhelyettes elmondotta: megállapodtak abban, hogy a szovjet külkereskedelemin idén újabb 900 kombájnt bocsát a magyar mezőgazdaság rendelkezésére. Az arató-cséplőgépeknek mintegy fele az aratásig a termelőüzemek rendelkezésére áll, másik felét pedig az őszi betakarításnál állítják majd munkába.

Az elkövetkező évek MEZŐGÉP export-importjának alakulásáról a küldöttség szintén eredményes tárgyalásokat folytatott. A szovjet külkereskedelemin 1980-ig két és fél-háromszorosára növeli a Magyarországra irányuló gépszállítást.

Gazdasági bírság

126 ezer forintot meghaladó illetéktelen többletbevétel állapított meg egy közelmúltban tartott árhatósági vizsgálat a Béke Kárpitos és Paplanos Szövetkezetnél. A megengedettnél drágábban szállították a kárpított bútorkhoz szükséges epedarugó-betéteket, lényegében maximált áras termékeket burkoltan drágítottak. A Fővárosi Tanács végrehajtó bizottsága megállapította, hogy a szövetkezet többletbevétele tisztességtelen haszonnak minősül, mert azt a társadalmi érdeket, a szocialista gazdálkodás elveit közvetlenül sértő módon érték el. Ezért a vb gazdasági bírság kiszabását indítványozta a szövetkezet ellen.